

ZONA MUZEUL TEHNIC „DIMITRIE LEONIDA” – UZINA ELECTRICĂ FILARET – DEPOUL ȘERBAN VODĂ, ÎN AȘTEPTAREA UNEI SOLUȚII

Dănuț-Puiu ȘERBAN, Sidonia TEODORESCU

Introducere

La 50 de ani de la moartea fondatorului Muzeului Tehnic, inginerul Dimitrie Leonida (1883-1965), ne amintim ce spunea acesta într-un articol publicat în anul 1964: „Când eram tânăr student la Școala Politehnică din Charlottenburg, am trăit acolo atmosfera plină de însuflețire și entuziasm, prilejuită de înființarea Muzeului Tehnic de la München (1903). În acest muzeu, printre obiectele de cea mai mare valoare istorică tehnică, era expusă încă de la început și o moară românească cu făcaie, străbuna turbinelor de apă «Pelton». Eram mândru de recunoașterea în străinătate a geniului creator al poporului român [...]. A fost firesc ca în anul 1908, când am terminat studiile și când am înființat pentru muncitori școala serală de electricieni și mecanici, să caut și să adun, împreună cu elevii mei, tot ceea ce rămăsese de la vechile instalații tehnice de la noi și care aveau valoare istorică, didactică, în vederea muzeului tehnic”¹. Se pune întrebarea: Ce ar face astăzi Dimitrie Leonida dacă ar conduce acest muzeu și ar dispune de oportunitatea de a avea în preajmă o clădire monument istoric, nefolosită, precum Uzina Electrică Filaret?

Fig. 1. Ing. Dimitrie Leonida (1883-1965)

Istoricul Muzeului Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida”

Înființat în 1909, Muzeul Tehnic nu a funcționat de la început în clădirea ce îl adăpostește astăzi. Abia în anul 1935 va fi pus la dispoziție unul dintre pavilioanele rămase de la expozițiile realizate anterior în Parcul Carol I. După cel de-al Doilea Război Mondial, Muzeul Tehnic a

---

¹ D. Leonida, *Din istoria formării și dezvoltării Muzeului tehnic*, în „Revista Muzeelor”, I, 1964, nr. 4, p. 350 – 358.

fost închis timp de 3 ani (1944-1947), ulterior clădirea intrând în reparații și restaurare (1947-1950)². Ca urmare a schimbării concepțiilor asupra rolului culturii în dezvoltarea economică și socială, Dimitrie Leonida înțelege că nu mai poate conduce de unul singur acest muzeu de suflet. La 10 august 1951 el donează Ministerului Energiei Electrice, și implicit statului, colecția sa de profil, astfel încât la 9 mai 1954, după un amplu proces de reorganizare, în prezența personalităților și oficialităților timpului, muzeul a fost redeschis sub numele de „Muzeul Electrificării”. După numai trei ani, instituția va reveni la vechea denumire de „Muzeul Tehnic”. Dimitrie Leonida va continua să se ocupe atât de organizarea, cât și de conducerea muzeului până la sfârșitul vieții. După moartea sa, în anul 1965, muzeul a primit titlatura „Muzeul Tehnic Prof. Ing. Dimitrie Leonida” (HCM nr. 878, din 20 august 1965).

După dezafectarea Uzinei Electrice Filaret la începutul anilor '70, pentru prima dată apare o solicitare de extindere a muzeului, din partea directorului din acea vreme, Ioan Mozeș³. Încurajat de o adresă oficială a viceprimarului Capitalei, directorul Ioan Mozeș a comandat proiectul de extindere a Muzeului, executat de Institutul Proiect București. Se avea în vedere construirea unei galerii subterane între cele două clădiri, unde urma să fie amenajată secția Istoria Mineritului în România, iar în hala propriu-zisă s-ar fi organizat secția de Istoria Iluminatului, a Comunicațiilor și Industriei Electrotehnice. Din păcate, directorul Uzinei Energo-Reparații a reușit să convingă organele de partid că este mai utilă reconversia halei în centru de rebobinare generatoare și a dat la fier vechi ultimele grupuri Diesel din interior. Conform declarațiilor făcute de proaspăt-numitul director, Nicolae Diaconescu, începând de atunci (1977) au început să îi fie aplicate amenzi anuale de către Banca de Investiții pentru nepunerea în practică a proiectului de extindere a Muzeului Tehnic⁴.

Au mai urmat și alte proiecte pentru Muzeul Național făcute de Institutul Carpați (în zona Plevnei), cu implicarea unor instituții cu responsabilități în domeniu (Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Academia Română, Institutul de Studii și Proiectare Energetică, alte institute de cercetare și proiectare). „Clădirea, construită la roșu, după 1989, a devenit ținta unor dispute acerbe, se preconiza în acel spațiu un muzeu al artei contemporane [...]”⁵. Pentru această clădire neterminată, cunoscută drept „Casa Radio” după 1989, „s-a adoptat ca soluție, tăierea și demolarea ei!”⁶.

La cutremurul din 4 martie 1977, Muzeul Tehnic din Parcul Carol I a suferit daune majore, dar resursele pentru consolidare nu au venit decât în luna septembrie 1978, când s-a anunțat o vizită a conducerii de stat împreună cu președintele Chinei – Hua Guofeng. Timpul scurt disponibil nu a permis realizarea unei consolidări adecvate și complete, ci doar realizarea unor reparații de suprafață. Așa cum se întâmplă mereu, acțiunile desfășurate în pripă s-au răzbunat mai târziu. În 1985, spre sfârșitul iernii, muzeul a suferit iar pagube de nerecuperat. Din cauza zăpezii acumulate, acoperișul a cedat pe aproape jumătate de clădire,

---

² N. Diaconescu, *Hai să vă spun o poveste! O istorie subiectivă a extinderii Muzeului Tehnic*, 8 iulie 2011 (<http://www.poezie.ro/index.php/personals/13984524/index.html>).

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*.

fiind distruse cu acea ocazie numeroase exponate⁷. După accidentul din 1985, muzeul s-a redeschis parțial în 1993. Respectând tradiția de a fi administrat de o instituție din domeniul electric, muzeul a trecut în 1990 din administrarea Ministerului Energiei Electrice în administrarea Regiei Autonome de Electricitate (RENEL), iar în 1998 trece în administrarea S.C. Electrica S.A., societate ce făcea parte din Compania Națională de Energie Electrică (CONEL), respectiv independentă după anul 2000 și 100% în proprietatea statului⁸.

Între 1993-1995, după ce Uzina Ergo-Reparații a fost mutată pe platforma ICEMENERG și hala Uzinei Electrice Filaret a fost iar dezafectată, președintele director general al RENEL a dat un ordin prin care clădirea Uzinei Filaret a fost transmisă Muzeului Tehnic, aflat în administrare. În hala Uzinei Electrice Filaret a fost instalată pază de la muzeu și au fost duse câteva exponate, a fost înființată Asociația Română pentru Istoria Științei și Tehnicii (ARIST) și s-a dispus efectuarea cadastrului și a intabulării clădirii și în spațiul aferent înconjurător⁹. Ulterior însă, folosind presiuni, Uzina a fost luată înapoi sub amenințarea directorului IDEB în funcție. Mai mult chiar, neoficial au fost făcute mai multe tatonări privind posibilitatea de a interveni asupra acestei clădiri, monument istoric de clasă B.

Istoricul Uzinei Electrice Filaret

În 1906 primăria capitalei concesionează iluminatul public către *Societatea de Gaz și Electricitate*, nou înființată pe bazele fostei Uzine de Gaz. Aceasta construiește în perioada 1907-1908, la Filaret¹⁰, pe terenurile proprii, în colaborare cu *Société du Gaz pour la France et l'Étrangère* și după proiectul inginerului francez Alin Lonay, prima uzină electrică comunală a Bucureștilor și una dintre uzinele de vârf la nivel european¹¹.

Fig. 2. Uzina Electrică Filaret. Desfășurare pe strada Candiano Popescu

În 1924 acțiunile societății vor fi răscumpărate de Primăria Capitalei¹². Extinsă în mai multe etape și apoi dezafectată în anii '70, clădirea Uzinei Electrice Filaret se află azi în

⁷ N. Vasilescu, *Interviuri Nini Vasilescu: Muzeul Tehnic Național „Prof. Ing. Dimitrie Leonida”*, 24 februarie 2012, <http://www.qsl.ro/nini/?q=node/70>.

⁸ Guvernul României, *Hotărârea de guvern nr. 627 din 13 iulie 2000*, „Monitorul Oficial”, 2000 (357), privind reorganizarea Companiei de Electricitate (CONEL), art. 35.

⁹ N. Diaconescu, *op. cit.*

¹⁰ I. Herescu, *Cum este alimentat cu electricitate Municipiul București*, în „Natura. Revistă pentru răspândirea științelor”, anul XXIX (1), 15 ianuarie 1940, p. 25 – 33.

¹¹ I. Iamandescu, *Uzina Electrică Filaret. Fișa patrimoniului arhitectural industrial*, mai 2010, <https://ro.scribd.com/doc/202493455/22-Bucuresti-Uzina-Electrica-Filaret-1>.

¹² M. N. Popescu, *Din istoricul „Societății generale de gaz și electricitate” – București*, în „Studii. Revista de Istorie”, tom 23 (6), p. 1191 – 1211.

patrimoniul S.C. Electrica S.A., fiind utilizată parțial drept Stație de Inspecție Tehnică Periodică. O expertiză tehnică datată 1997 arată necesitatea consolidării structurii¹³.

Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național a Ministerului Culturii și Cultelor din România a lansat programul „Proiecte pentru Salvarea Patrimoniului Industrial de Arheologie Industrială”. Este evident că una dintre clădirile de arheologie industrială care trebuie salvată este Uzina Electrică Filaret¹⁴.

Din punct de vedere legislativ, conform art. 35 al H.G. nr. 627 din 13 iulie 2000 privind reorganizarea Companiei de electricitate (CONEL), „Bunurile *proprietate publică* a statului atribuite fostei Companii Naționale de Electricitate S.A. prin Hotărârea Guvernului nr. 365/1998, identificate în anexa nr. 8, se preiau, după caz, de societățile comerciale înființate potrivit art. 1, *fără a fi incluse în capitalul social al acestora*, urmând să li se stabilească statutul juridic, în condițiile legii.” La anexa 8, apărea „Muzeul Național Tehnic – „bun imobil din *domeniul public al statului*”, preluat de Electrica S.A.¹⁵.

Parcul Național al Științei și Tehnicii

Odată cu adoptarea *Legii muzeelor și colecțiilor publice*, nr. 311, din 8 iulie 2003, Muzeul este clasificat ca fiind de importanță națională și primește denumirea „Muzeul Național Tehnic Prof. Ing. Dimitrie Leonida”. În acest context, o vizită a președintelui Ion Iliescu (2000 - 2004) s-a soldat cu un sprijin verbal. O primă estimare se situa undeva la circa 20 milioane euro. Pornind de la diversele memorii și proiecte realizate în acele momente de cumpănă (1977, 1985 etc.), s-a inițiat proiectul *Parcului Național al Științei și Tehnicii* prin reunirea obiectivelor cultural-științifice de interes turistic din zona Parcului „Carol”. Conducerea acestuia ar fi trebuit să fie asigurată de un Consiliu¹⁶. Proiectul a primit aprecierile a peste 25 de personalități ale vieții științifice și universitare din acele vremuri – rectori, academicieni, directori etc. El ar fi trebuit să cuprindă Muzeul Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida” (clădirea reabilitată, restaurată și extinsă), Gara Filaret – monument istoric clasă A (restaurată și consolidată), transformată în Muzeul Transporturilor, clădirea fostei Uzine Electrice Filaret „restaurată, consolidată și amenajată pentru a găzdui secțiunile ale *Muzeului tehnic*”¹⁷ – monument istoric clasă B, transformată în Muzeul Energiei, o parte din clădirile Institutului Astronomic al Academiei Române și Institutului de Fizică a Pământului, podul de beton armat realizat în 1906 de inginerul Gogu Constantinescu, serele transformate în Muzeul Științelor Agricole, un pasaj de subtraversare a străzii Candiano Popescu (care trebuia să cuprindă și exponate) și alte obiective de interes turistic din Parcul Carol I – „Aleea Oamenilor de Știință, exponate aerospațiale, feroviare, rutiere, machete (sonde, platformă

¹³ I. Iamandescu, *loc. cit.*

¹⁴ N. Hillinger, M. Olaru, D. Turnock, *The role of industrial archaeology in conservation: The Reșița area of the Romanian Carpathians*, în *GeoJournal* 55 (2-4), Kluwer Academic Publishers, Netherlands, 2001, p. 607-630.

¹⁵ Guvernul României (2000), *Hotărârea de guvern nr. 627 din 13 iulie 2000*, Monitorul Oficial, 2000 (357), privind reorganizarea Companiei de electricitate (CONEL), art. 35.

¹⁶ M. Mihăiță, *Parcul Național al Științei și Tehnicii*, Editura AGIR, 2010, București, <http://www.agir.ro/univers-ingeresc/numar-14-2003/>.

¹⁷ *Ibidem*.

marină), exponate nautice instalate pe lac, *Planetarium* ș.a.”¹⁸. Din păcate, niciun guvern de la acea vreme nu a sprijinit proiectul.

Chiar și astăzi, în cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” (UAUIM) sunt propuse adesea teme ce privesc amenajarea zonei Muzeul Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida” – Uzina Electrică Filaret.

În 2006 președintele ANCS¹⁹, domnul inginer Anton Anton, a făcut demersuri pe lângă Teodor Atanasiu, președintele AVAS, ce avea în portofoliu Electrica²⁰, pentru a prelua în administrare atât Muzeul Național Tehnic, cât și Uzina Electrică Filaret, în vederea extinderii Muzeului. La acel moment existau două proiecte arhitecturale de reamenajare și extindere, unul dintre ele fiind câștigătorul unui important concurs de arhitectură ce a avut loc la Varșovia. După un an și două luni (la 1 iunie 2007) AVAS – Electrica au răspuns negativ acestei solicitări, angajându-se să realizeze în regim de urgență lucrări de consolidare și modernizare pentru clădirea muzeului „în vederea asigurării unui climat interior optim pentru conservarea exponatelor, a lucrărilor de restaurare a exponatelor din tezaur”²¹. În ceea ce privește clădirea Uzinei Electrice Filaret, aceasta este încă neconsolidată și incomplet folosită.

Situația actuală a Muzeului

Astăzi, Muzeul Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida” se află tot în administrarea S.C. Electrica S.A. În ultimii ani această societate a făcut obiectul unor etape în procesul de privatizare. Având în vedere importanța strategică a societății, problemele au fost mai complicate.

Undeva în primele luni ale anului 2013, Guvernul a început demersurile legislative efective de privatizare a S. C. Electrica S.A. Probabil ca urmare a unor prime demersuri, la 6 iulie 2013, Daniel Barbu, Ministrul Culturii din acea vreme, a anunțat într-o conferință de presă semnarea unui Memorandum²² avizat de Ministrul Economiei și de Ministrul delegat pentru Energie, și aprobat de Primul-ministru, având ca temă *Luarea unor măsuri pentru protejarea patrimoniului național mobil gestionat de muzee administrate de societăți comerciale aflate sub autoritatea Ministerului Economiei*, printre care și Muzeul Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida”.

Ar fi fost bine să se rezolve problemele muzeului, dar, pe parcursul conferinței de presă, s-a anunțat perspectiva ca Muzeul Tehnic să fie relocat în localul din strada Polizu al Universității Politehnica, în loc să fie evidențiate resurse pentru a dezvolta acest muzeu în actualul spațiu. Acest lucru ar fi fost complet irealizabil. Clădirile nu ar fi asigurat cadrul

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ D. P. Șerban, *Un nou început de drum*, în *Bună dimineața, București!*, Anul II (6), iulie 2013, București, p. 2.

²⁰ D. M. Cipariu, *Muzeul „băieților deștepti”*, 9AM News, 30 august 2007, <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/2007-08-30/muzeul-baietilor-destepti.html>.

²¹ *Ibidem*.

²² Guvernul României, Hotărâre a Consiliului General al Municipiului București (proiect) din 18. 12. 2013 și Memorandum al Guvernului din 6. 07.2013 privind solicitarea către Guvernul României de a emite o hotărâre referitoare la trecerea Muzeului Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida” sub autoritatea Consiliului General al Municipiului București, http://www4.pmb.ro/wwwt/institutii/CGMB/sedinte/ordinea_de_zi/db/15_20131218.pdf.

necesar, iar relocarea ar fi condus la distrugerea unor exponate. Muzeul Național Tehnic are un spațiu desfășurat de zece ori mai mare decât cel al Muzeului Politehnicii, și tot este insuficient pentru miile de exponate²³. Toate clădirile din strada Polizu la un loc abia dacă ar permite funcționarea celor două muzee, cu condiția să aibă spații adecvate ca dimensiuni, să nu fie atât de dispersate și să existe bugetul necesar pentru consolidare, climatizare și asigurarea sistemelor de securitate. În plus, mutarea din Parcul Carol ar fi reprezentat o ștergere a istoriei Muzeului Național Tehnic, principalul muzeu de această factură, iar apropierea de Muzeul Politehnicii ar fi dus și la estomparea valorii muzeale a celui din urmă. Era transparent interesul foarte mare pentru teren. Ulterior, ideea a fost abandonată.

Fig. 3. Muzeul Tehnic „Dimitrie Leonida”

La sfârșitul anului 2013, Primăria Capitalei demarase acțiunea de preluare a muzeului, fără să fie însă lămurită în niciun fel situația Uzinei Electrice Filaret. Prin raportul de specialitate întocmit de directorul executiv al Direcției Cultură, Sport, Turism se inițiază un proiect de hotărâre de guvern prin care urma să fie preluat Muzeul Tehnic și trecut alături de Muzeul Municipiului București. Ministerul Culturii a comunicat Primăriei Capitalei sprijinul său pentru această decizie. La începutul anului 2014, lucrurile s-au schimbat major. Orice transfer a fost suspendat, iar procesul de privatizare a S.C. Electrica S.A. a fost reluat, începând cu evaluarea patrimoniului de către o firmă particulară. În august 2014 a fost realizată privatizarea prin emiterea unui set de acțiuni, astfel că statul român mai deținea, după listarea la bursă, sub 50% din capital. Până în acest moment, situația Muzeului Tehnic și cea a Uzinei Electrice Filaret au rămas neschimbate conform răspunsului Primăriei Capitalei din 10. 03. 2015, semnat de directorul executiv al Direcției Cultură, Sport, Turism. La fața locului situația este totuși în evoluție.

(1) Conducerea Muzeului Național Tehnic a fost anunțată să evacueze exponatele depozitate în spațiul Uzinei Electrice Filaret, ca urmare a faptului că această clădire ar fi fost pierdută în urma unui proces de insolvență. Ulterior, am observat că, de fapt, a fost organizată o discotecă în condițiile în care clădirea nu a fost consolidată, având loc mai multe evenimente publice cu sute de tineri.

²³ D. P. Șerban, *op. cit.*

(2) Zona din spatele Uzinei Electrice Filaret, unde se află Depoul Șerban Vodă (aparținând RATB și închiriată firmei REBU), clădirea propriu-zisă a Depoului Șerban Vodă (care se află astăzi într-un proces avansat de degradare – lipsă uși, lipsă ferestre etc.) și a doua zonă a Depoului care aparține RATB au o situație juridică incertă, iar zonele limitrofe sunt, de asemenea, în același pericol.

(3) Societatea S. C. Electroconstrucția ELCO București SA, legată de Uzina Filaret printr-un pasaj suprateran, a intrat în insolvență la finalul anului 2014. Prin Planul de reorganizare din martie 2015, la secțiunea 4.2 se vorbește de o reorganizare ce ar avea în vedere și „valorificarea prin vânzare forțată” a mijloacelor fixe. Singura reținere nu o reprezintă aspectele legale, ci „piața blocată”, care ar oferi valori recuperate reduse.

(4) Dacă la acestea adăugăm cele două terenuri virane (zona Antrefrig preluată de firma Hame și zona din vecinătatea ansamblului rezidențial „Carol Park”), se poate estima tabloul întreg al evoluției zonei.

Fig. 4. Muzeul Național Tehnic (1) și vecinătățile - Uzina Electrică Filaret (4), Depoul Șerban Vodă (5, 6), terenuri virane (2, 7) și Complex rezidențial (3).

Pe de altă parte, din punct de vedere legislativ, *Legea 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice*, republicată, arată că:

ART. 4, al.(2) – Monumentele istorice proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale **sunt inalienabile, imprescriptibile și insesizabile** (sublinierea noastră); aceste monumente istorice pot fi date în administrare instituțiilor publice, pot fi concesionate, date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică sau închiriate, în condițiile legii, cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.

ART. 4, al.(5) – Proprietarii, persoane fizice sau juridice de drept privat, care intenționează să vândă monumente istorice, transmit serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii

și Cultelor înștiințarea privind intenția de vânzare, însoțită de documentația stabilită prin ordin al ministrului culturii și cultelor²⁴.

Avatarurile Gării Filaret

Prin Hotărârea de Guvern nr. 88/ 10 feb 1995 publicată în Monitorul Oficial partea I nr. 38 din 22 februarie 1995, Gara Filaret, monument istoric de clasă A, bun proprietate publică a statului, aflată în patrimoniul S.C. Autotrans Călători Filaret (rezultată din desființarea Întreprinderii de Transport Auto București, în 1991 prin H.G. nr. 1264/08.12.1990) și S.C. Intertrans S.A., trebuia să treacă în administrarea Regiei Autonome SNCFR având ca scop *explicit* realizarea unui mult dorit muzeu CFR. Prin istoricul adăpostit între acele ziduri, Gara Filaret era cel mai adecvat local în care putea fi instalat un astfel de muzeu. Doar că, după cum declară Octavian Udriște – fost director Metrorex, reglementarea legislativă nu a fost pusă în aplicare nici astăzi, deși nu există nici un alt act care să anuleze acea hotărâre de guvern.

De fapt, Gara Filaret a fost vândută firmei străine de transport Horn & Leibovitz cu 2 milioane de dolari, patronii reconfirmând în funcția de manager general executiv pe vechea proprietară. Despre respectiva tranzacție, una destul de dubioasă, s-a spus că s-a făcut grație susținerii la nivelul conducerii Ministerului Transporturilor. Vânzarea unei clădiri aflate pe lista monumentelor istorice – Gara Filaret – unei firme particulare, fără ca nicio instituție a statului să-și exprime dreptul de preemțiune este cel puțin ciudată.

Fig. 5. Gara Filaret. Carte poștală de epocă. Colecția Cezar Petre Buiumaci

Un alt eveniment imobiliar legat de zona Parcului Carol îl constituie momentul în care s-a prevăzut să fie ridicată acolo Catedrala Neamului (2004), proiect ce a fost anulat la presiunile opiniei publice.

De asemenea, trecută cu vederea este perioada 2007-2010, datorită mai ales evenimentelor politice ce au ocupat prim planul mass-media. Însă, 2010 este anul în care a fost finalizat primul complex rezidențial în zonă. Ceea ce se poate observa prin compararea cu hărți realizate în 2003 este că acest complex apare chiar pe locul unde era schițată o parcare destinată accesului în zona turistică Parcului Carol I. De menționat că, la nivelul anului 1978, zona respectivă era una industrială (Energoreparații), nicidecum de locuit.

²⁴ Guvernul României, *Legea 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice*, republicată.

A urmat momentul anului 2011, când Vladimir Tismăneanu, în noua sa calitate de președinte al Consiliului Științific al Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului, propune proiectul noului Muzeu al Comunismului, în localul „Halei Filaret”. Proiectul a fost abandonat deoarece Uzina Electrică Filaret nu era nimerită pentru Muzeul Comunismului. Un alt motiv, poate mai plauzibil, este evidențiat de afirmația făcută de dumnealui, la 18 iulie 2011: „Problemele vor fi cauzate de faptul că este unul dintre *terenurile cele mai dorite din București*, aflat în prezent în proprietatea Ministerului Economiei”²⁵.

Concluzii

La 50 de ani de la moartea lui Dimitrie Leonida, cel care a donat statului român (reprezentat prin Ministerul Industriei Electrice) cele mai multe exponate aflate în patrimoniul Muzeul Național Tehnic, inclusiv o bibliotecă de peste 18.000 volume, cel mai important muzeu tehnic din România se află astăzi într-o situație neclară:

- forma de proprietate nu este definită explicit;
- spațiile expoziționale au fost reduse la mai puțin de 40%;
- spațiile necesare desfășurării activității au devenit insuficiente și nu există nicio concepție care să propună adecvarea spațiului;
- resursa de personal a fost redusă drastic, fiind desființate sectoare de activitate strict necesare unei funcționări corecte, dar și limitată tehnic datorită lipsei programelor de pregătire a resursei umane cu pregătire de specialitate.
- fondurile de exponate au rămas complet în urmă față de evoluția tehnologică.

„Din cele peste 5.000 de exponate din muzeu, aproximativ 300 sunt de mare valoare, fiind unicate sau foarte rare în lume, reprezentând repere în istoria științei și tehnicii”, destăinuie domnul Aurel Tudorache²⁶. Doar că numărul exponatelor clasate (30) este complet insignifiant comparativ cu alte muzee din țară și cu patrimoniul pe care îl deține.

În ceea ce privește posibilitatea de extindere a Muzeului Național Tehnic în spațiul Uzinei Electrice Filaret, monument istoric industrial, clasă B, aceasta este, din păcate, complet neabordată de factorii decizionali.

²⁵ Vl. Tismăneanu, *Cum va arăta Muzeul Comunismului din România* – interviu realizat de Laura Ștefanuț și Vlad Ursulean, în *România Liberă*, 17 iulie 2011, <http://www.romanalibera.ro/opinii/interviuri/interviu-cum-va-arata-muzeul-comunismului-din-romania-231482>.

²⁶ A. Tudorache, *Istoria Muzeului Tehnic*, București, 2012, vezi: <http://www.mnt-leonida.ro/site/06/Istoria%20Muzeului%20Tehnic.pdf>.

THE AREA OF “DIMITRIE LEONIDA” TECHNICAL MUSEUM – FILARET POWER STATION – SERBAN VODA DEPOT, WAITING FOR A SOLUTION

(abstract)

Carol I Park was created in 1906 when the National Romanian General Exhibition was built in Bucharest, on the Filaret Plateau, being our first major national exhibition of international level. Among the works designed for this exhibition, several buildings are preserved nowadays in Carol Park: the Cuțitul de Argint Church, the Roman Arenas, the Țepeș Tower, small pavilions and fountains. Carol I Park is located in an industrial area with ancient traditions, having a number of other important buildings of industrial-archaeological patrimony around: the Filaret Power Station, the Filaret Railway Station, the Wolf Factory, the Matches Factory etc. In 2003, the creation of a National Exhibition Complex of Science and Technology around the National Technical Museum "Prof. Eng. Dimitrie Leonida" was proposed; unfortunately the project wasn't seen as a priority. Still, this remains a vivid solution for saving the Technical Museum. The present paper stands for the creation of a National Exhibition Complex of Science and Technology, around the National Technical Museum "Prof. Eng. Dimitrie Leonida" – by extending it in the buildings of the former Filaret Power Station and, possibly, the Șerban Vodă depot.